

**Türk Vatandaşlığı Kanununun 10 ncu maddesinin 2 nci fıkrasının yorumlan-
masına mahal olmadığı hakkında**

(Resmî Gazete ile ilân : 3 . V . 1945 - Sayı : 5996)

**No.
1463**

1312 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun 10 ncu maddesinin 2 nci fıkrasında: «Türkiye'nin seferberlik ilân ettiği zamanda mecburi askerî hizmetlerini ifa için ve-
saiti lâzime ile vâkı olacak resmî dâvete bilâmazeret icabet eylemeyenlerden ve mü-
rettep kıtalarına sevkleri esnasında veya kıtaya iltihaktan sonra firarla kanuni mel-
lil zarfında avdet etmeyenlerden memaliki cenebiyeye kaçtıkları anlaşılıpta hilâfı-
nı ispat edemiyen ve mezuniyet ve tebdilhava veya memuriyet suretiyle Türkiye
haricine azimet ettikleri halde müdet hitanında bilâmazeret avdet etmiyerek fira-
ri hükmünde kalan rütbei askerîye eshabıyla mensubın ve mükellefini askeriyeyi
veyahut cenebi bir memlekette mukim oldukları halde beş seneden fazla bir müd-
det Türk Şehbenderhanelerinde kendilerini tescil ettirmemiş olan Türkleri Hükü-
met isterse vatandaşlıktan iskat eder» denilmektedir.

Bu fıkra hükmüne göre üzerlerinde vatandaşlıktan düşürme yetkisi Hükümete
tanınanlar şunlardır:

1 — A) Mecburi askerî hizmetlerini yapınak için resmî çağrı üzerine özürsüz
gelmeyenlerden yabancı illere kaçtıkları anlaşılıp da hilâfını ispat edemiyenler;

B) Resmî çağrı üzerine gelip mürettep kıtalarına yollanmaları sırasında veya
kıtalarına varduktan sonra kaçarak kanuni önel içinde dönmeyenlerden yabancı il-
lere kaçtıkları anlaşılıp da yine hilâfını ispat edemiyenler;

2 — İzin ve havatebdili veya memuriyet suretiyle Türkiye haricine gittikleri
halde önelin bitiminde özürsüz dönmüyük kaçak hükmünde kalan askerî rütbeli-
lerle askerî mensuplar ve mükellefler;

3 — Yabancı bir ilde oturdukları halde beş seneden fazla bir süre Türk Şehben-
derhanelerinde kendilerini tescil ettirmemiş olanlar.

Bunlardan 3 numaralı bendde yazılanların mutlak surette ve 1 numaralı bendin
(A) kısmında yazılı olanların da yalnız seferberlikte vatandaşlıktan düşürülebile-
ceğinin açıkça anlaşılıdığı bildirildikten sonra diğer sebeplerin yalnız seferberlikte
mî yoksa başka zamanlarda mî vatandaşlıktan düşürme sebebi olup olmadığını
yorumu istenmektedir.

Bu halde yorumu istenen cihet 1 numaralı bendin (B) kısmında ve 2 numaralı
bendde yazılanlar olup bunlardan 1 numaralı bendin (B) kısmında yazılanlar çağ-
rıya gelip yollanmaları sırasında veya kıtalarına varmadan kaçanlar olmasına ve
(A) kısmında yazılı vatandaşlıktan düşürülmesi seferberlik haline hasredildiğinde
duruksanmayan hiç gelmeyenlerle birlikte (ve) atfı ile aynı hükme bağlanmalarına
ve 2 numaralı bendde yazılan askerî rütbe sahipleriyle askerî mükellef ve mensup-
ları ise yine (ve) atfı ile yukarıdaki aynı hükme bağlanmış olmasına binaen bu se-
beplerin de ancak Türkiye'de seferberlik ilânı zamanında vatandaşlıktan düşme
sebebi olacağı anlaşılmasından dolayı fıkranın yorum konusu olmadığına karar ve-
rilmiştir (Cilt: 15 - Sayfa: 40 ve Cilt: 16 - Sayfa: 80,84).

25 Nisan 1945